

**UCHWAŁA NR XXVII/211/2026
RADY GMINY SOMONINO**

z dnia 21 maja 2026 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy
Somonino na lata 2024 – 2027” za okres 2024 – 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.), w zw. z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 z późn. zm.)

Rada Gminy Somonino uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji programu opieki nad zabytkami Gminy Somonino na lata 2024-2027 za okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2025 r.

§ 2. Sprawozdanie stanowi Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Somonino

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Sołtysek

GMINA SOMONINO
WOJ. POMORSKIE

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
na lata 2024-2027

Dane za lata 2024-2025

Kwiecień 2026

I. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZENIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI ORAZ SPRAWOZDANIA Z JEGO REALIZACJI

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.) Rada Gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, przyjmuje program opieki nad zabytkami. Ustawa nakłada również obowiązek sporządzania oraz przedstawiania radzie gminy, co dwa lata, sprawozdania z realizacji tego programu.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Somonino na lata 2024–2027 został pozytywnie zaopiniowany przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W dniu 10 lipca 2024 r. został on przyjęty przez Radę Gminy Somonino Uchwałą Nr III/24/2024, a następnie opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego w dniu 9 sierpnia 2024 r., poz. 3525.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Somonino na lata 2024–2027 jest ukierunkowanie polityki samorządu na planowe i skoordynowane działania w zakresie ochrony zabytków oraz krajobrazu kulturowego. Program przewiduje finansowanie, inicjowanie i wspieranie prac konserwatorskich, a także promowanie i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców. Istotnym elementem programu jest prowadzenie działań edukacyjnych oraz włączanie ochrony zabytków w proces planowania przestrzennego gminy.

Na terenie Gminy Somonino znajduje się sześć zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego. Są to: Kościół p.w. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie (nr rej. 514), Zespół dworsko-parkowy z folwarkiem w Borczu (nr rej. 1238), Zespół dworsko-parkowy z folwarkiem w Wyczechowie (nr rej. 1257), Dom z kuźnią w Hopowie (nr rej. 1525), Kościół filialny p.w. św. Andrzeja Boboli w Połączynie (nr rej. 1779) oraz Kościół p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Hopowie (nr rej. 1877).

W rejestrze zabytków ruchomych figuruje 11 elementów wyposażenia sakralnego i liturgicznego z kościoła parafialnego w Goręczynie. Są to m.in. zabytkowe kielichy, monstrancje, lichtarze i relikwiarze, reprezentujące wysoką wartość artystyczną i historyczną.

W Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ), prowadzonej na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Somonino z dnia 7 czerwca 2024 r. Nr 70/2024, ujęto łącznie 114 obiektów. Wśród nich znajdują się 8 obiektów architektury sakralnej, 2 rezydencjonalne, 45 mieszkalnych, 30 gospodarczych, 9 obiektów użyteczności publicznej, 2 założenia zieleni komponowanej, 15 cmentarzy i elementów architektury cmentarnej, 1 zabytek techniki oraz 2 układy zabudowy.

W odniesieniu do jednego z obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w 2024 r. wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie wykreślenia go z GEZ na wniosek strony. Ponadto w listopadzie 2025 r. wpłynęły dwa wnioski o wykreślenie dwóch obiektów z gminnej ewidencji zabytków, które celem zaopiniowania zostały przekazane do Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

III. REALIZACJA PROGRAMU

1. CEL 1: Ochrona i opieka nad zabytkami oraz ochrona krajobrazu kulturowego poprzez priorytetowe traktowanie obszarów wartościowych kulturowo w kształtowaniu polityki przestrzennej

Priorytet: Ścisłe powiązanie zadań służących opiece nad zabytkami ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz polityką przestrzenną Gminy.

Działania:

W 2025 r. dokonano aktualizacji Planu Ochrony Zabytków na wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych w Gminie Somonino, który został zaakceptowany przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, przyjętego Zarządzeniem Wójta Gminy Somonino Nr 131/2025 z dnia 22 września 2025 r.

Priorytet: Przeznaczanie środków finansowych z budżetu Gminy na inwestycje związane z obiektami zabytkowymi.

Działania:

a) Wykaz dotacji celowych udzielonych w 2024 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych na terenie Gminy Somonino, przedstawia się następująco:

Tabela nr 1 Wykaz zadań, którym udzielono dotacji w 2024 r.

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Dofinansowanie		
			Wartość zadania	Kwota z budżetu Gminy Somonino	Kwota dotacji z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków
1.	Gmina Somonino	Modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach	146 930,30 zł	3834,88 zł	143 095,42 zł
2.	Gmina Somonino	Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie	630 392,90 zł	140 514,58 zł	489 878,32 zł
3.	Gmina Somonino	Remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie	200 798,00 zł	4156,52 zł	196 641,48 zł.
4.	Gmina Somonino	Remont budynku gospodarczego w Piotrowie	288 547,62 zł	34 218,16 zł	254 329,46 zł
5.	Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o. z Borcza	Remont dachu zabytkowej gorzelni w Borczu	490 155,00 zł	9 803,10 zł	480 351,90 zł
6.	Parafia pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie	Prace konserwatorskie dwóch feretronów z XVIII wieku Serca Jezusa oraz Matki Boskiej z drewna polichromowanego złoconego oraz zawartych w nich obrazów olejnych na płótnie (Matka Boska z Dzieciątkiem).	55 000,00 zł	1226,50 zł	53 773,50 zł
7.	Parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie	Remont ogrodzenia cmentarza ewangelickiego znajdującego się w centrum wsi Hopowo	139 550,00 zł	2791,00 zł	136 759,00 zł

b) Wykaz dotacji celowych udzielonych w 2025 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych na terenie Gminy Somonino, przedstawia się następująco:

Tabela nr 2 Wykaz zadań, którym udzielono dotacji w 2025 r.

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Dofinansowanie		
			Wartość zadania	Kwota z budżetu Gminy Somonino	Kwota dotacji z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków
1.	Parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie	Konserwacja zabytkowych witraży w kościele pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie.	270 374,91 zł	120 734,91 zł	149 640,00 zł

c) W okresie sprawozdawczym podejmowano również działania porządkowe na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego w Somoninie, stanowiącego element lokalnego dziedzictwa kulturowego. Prace obejmowały uporządkowanie terenu oraz poprawę estetyki miejsca pamięci, co przyczynia się do zachowania jego historycznego charakteru oraz bezpieczeństwa odwiedzających to miejsce. Na uwagę zasługuje również zaangażowanie mieszkańców miejscowości Hopowo i Kamela w działania na rzecz porządkowania dawnych cmentarzy. Wspólna troska o te miejsca pamięci sprzyja integracji społeczności oraz wzmacnianiu poczucia tożsamości lokalnej.

Priorytet: *Integrowanie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz walorów przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.*

Działanie:

Od 2024 do 2025 r. uchwalono 6 nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W 2024 r. uchwalono cztery miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, tj. Uchwałę Nr VI/53/2024 z dnia 30 października 2024 r. dla fragmentu wsi Ostrzyce – Koszowatka, Uchwałę Nr VI/54/2024 z dnia 30 października 2024 r. dla fragmentu wsi Ostrzyce, Uchwałę Nr II/14/2024 z dnia 27 maja 2024 r. dla fragmentu wsi Borch oraz Uchwałę Nr II/15/2024 z dnia 27 maja 2024 r. dla fragmentu wsi Somonino, w rejonie skrzyżowania ul. Ceramicznej i Kasztelańskiej. W 2025 r. uchwalono dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, tj. Uchwałę Nr XVI/136/2025 z dnia 24 września 2025 r. dla działki nr 68/7 położonej w obrębie ewidencyjnym Egierowo oraz Uchwałę Nr X/83/2025 z dnia 12 lutego 2025 r. dotyczącą zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu wsi Somonino. Projekty na etapie procedury planistycznej były każdorazowo uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku. Wszystkie wytyczne, uwagi i zalecenia zostały uwzględnione w treści dokumentów, co umożliwiło ich uchwalenie.

Priorytet: *Wprowadzenie i egzekwowanie zasad ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.*

Działanie:

W przypadku uchwalania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wprowadza się i egzekwuje zasady ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego poprzez wprowadzenie jednolitej polityki dotyczącej obiektów zabytkowych, dążenie do zachowania ładu przestrzennego w ramach istniejących jednostek osadniczych oraz zachowanie istniejących układów ruralistycznych.

Priorytet: *Stworzenie instrumentów umożliwiających wsparcie rewaloryzacji obiektów zabytkowych.*

Działania:

W okresie sprawozdawczym przyjęto nowe regulacje dotyczące zasad udzielania dotacji na prace przy zabytkach. Uchwałą Nr VII/64/2024 Rady Gminy Somonino z dnia 27 listopada 2024 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego, określono zasady i tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Przyjęcie nowej uchwały wiązało się z uchyleniem dotychczas obowiązujących przepisów w tym zakresie, tj. uchwały Nr LVI/532/2023 Rady Gminy Somonino z dnia 27 września 2023 r. W uchwale określono również terminy składania wniosków o udzielenie dotacji. Dla prac planowanych do realizacji w 2025 r. przewidziano termin do 120 dni od dnia ogłoszenia uchwały w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego. W kolejnych latach ustalono termin składania wniosków do dnia 30 września roku poprzedzającego realizację prac. Udzielenie dotacji następuje na podstawie złożonego wniosku, sporządzonego według obowiązującego wzoru określonego przez gminę.

Priorytet: *Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków przy identyfikacji celów związanych z ochroną dziedzictwa historycznego*

Działania:

W zakresie weryfikacji zasobu archeologicznego gminy należy wskazać, iż na moment sporządzania sprawozdania gmina nie posiada opracowanej gminnej ewidencji stanowisk archeologicznych. Zadanie to zostało zidentyfikowane jako kierunek działań i przewidziane jest do realizacji w kolejnych latach, w ramach współpracy z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

2. CEL 2: Wykorzystanie zasobów i walorów krajobrazu kulturowego Gminy w rozwoju turystyki.

Priorytet: *Wprowadzenie na terenie Gminy zintegrowanego systemu informacji wizualnej dotyczącej zasobu i walorów dziedzictwa kulturowego, w odniesieniu do najcenniejszych przestrzeni (krajobrazów), miejsc (punktów widokowych bądź pamiątkowych), obiektów (parki, cmentarze, budowle, zespoły).*

Działania:

W 2024 r. na zlecenie Gminy Somonino, sporządzono ekspertyzę dendrologiczną dotyczącą stanu fitosanitarnego siedmiu pomników przyrody w gminie, ponadto wykonano oznakowanie pomnika przyrody – Alei Lipowej w Sarnim Dworze.

Priorytet: *Stworzenie koncepcji promocji gminy ze szczególnym uwzględnieniem turystyki jednodniowej i weekendowej, ukierunkowanej przede wszystkim na mieszkańców aglomeracji Trójmiasta*

Działania:

a) W maju 2024 r. zrealizowano kolejne działania w zakresie rozwoju i rewitalizacji infrastruktury turystycznej związanej z dziedzictwem kulturowym gminy. Przeprowadzono drugi etap rewitalizacji Szlaku Hutniczego (zielonego), obejmujący odcinek stanowiący około połowy jego długości – od rejonu Plaży Wiejskiej w Połęczynie do Wieżycy. Trasa przebiega przez miejscowości o historycznych tradycjach hutniczych, co stanowi istotny element popularyzacji lokalnego dziedzictwa kulturowego.

b) Odnowiono oznakowanie Szlaku Rowerowego Czerwonego „Kamienne Kręgi”, co przyczynia się do poprawy dostępności oraz czytelności przebiegu tras turystycznych na terenie gminy.

c) W lipcu 2025 r. na terenie gminy Somonino wyznaczono i oznakowano nowy czerwony szlak Nordic Walking, przebiegający przez miejscowości Połączyno i Kamełę. Trasa ma charakter pętli i liczy 9,5 km długości. Start znajduje się przy Parku Wiejskim nad Jeziorem Połączyńskim, a szlak prowadzi drogami między polami i terenami o malowniczych widokach, obejmuje krótki odcinek leśny oraz przejście przez wąski strumyk. W związku z utworzeniem szlaku zorganizowano wydarzenie inauguracyjne, które rozpoczęło się zbiórką w Parku Wiejskim w Połączynie. Spacer przewidziano na około dwie godziny, a na jego zakończenie uczestników zaproszono na ognisko z poczęstunkiem.

Priorytet: *Opracowanie mapy ukazującej zasoby i walory gminnego krajobrazu kulturowego na tle walorów przyrodniczych i atrakcji turystycznych; udostępnienie mapy w siedzibie Urzędu Gminy i w siedzibach prowadzonych przez niego organów (dom kultury, biblioteka publiczna)*

Działania:

W 2021 r. opracowano mapkę z atrakcjami turystycznymi Gminy Somonino, obejmującą również najważniejsze zabytki na jej terenie. Mapka zawierała kluczowe miejsca o walorach turystycznych i kulturowych, m.in.: Aleję Legend w Ostrzycach, plażę i moło oraz promenadę nad jeziorem w Ostrzycach, szlaki piesze wraz z Trzebińską Górą, ścieżkę rowerową Somonino–Ostrzyce, kościoły w Goręczynie, Hopowie i Połączynie, miejsca pamięci, obszary Natura 2000, wawóz Trątkownicki oraz kamienne kręgi w Trątkownicy, a także infrastrukturę rekreacyjną i sportową oraz przystanie kajakowe.

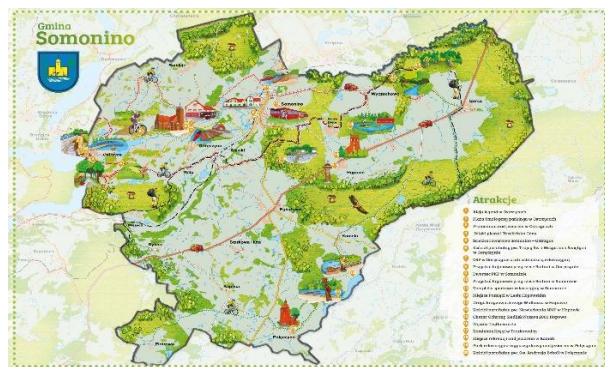
W latach 2024–2025 mapka była dystrybuowana i udostępniana zarówno na stronie internetowej gminy, jak i fizycznie w Gminnym Ośrodku Kultury w Somoninie oraz w Punkcie Informacji Turystycznej.

Priorytet: *Przygotowanie i druk folderów promujących walory krajobrazowe (zabytkowe i przyrodnicze) terenów Gminy*

Działania:

Na podstawie mapy opracowano foldery promujące walory krajobrazowe i zabytkowe gminy, które mogły być łatwo dystrybuowane turystom i mieszkańcom. Materiały drukowane wspierają promocję gminy, ułatwiają korzystanie z informacji w terenie i popularyzują dziedzictwo kulturowe Gminy Somonino.

Zdjęcie nr 1 Mapka z walorami turystycznymi i historycznymi Gminy Somonino

Priorytet: *Inicjowanie, wspieranie i udzielanie pomocy (organizacyjnej, rzeczowej i finansowej) przy tworzeniu nowoczesnych multimedialnych ekspozycji (stałych i czasowych) poświęconych dziedzictwu regionu*

Działania:

W ramach priorytetu w latach 2024- 2025 r. nie zrealizowano działań polegających na utworzeniu nowoczesnych multimedialnych ekspozycji, natomiast podjęto inicjatywy wspierające dziedzictwo regionalne.

a) W 2025 r. w ramach projektu „Od ziarenka do bochenka” dzieci z gminy Somonino uczestniczyły w warsztatach edukacyjnych i wycieczkach poświęconych tradycyjnemu wypiekowi chleba. Podczas zajęć poznawały proces produkcji pieczywa, pracę rolnika oraz funkcjonowanie łańcucha dostaw. Wydarzenia te uzupełnił pokaz i udział zespołu folklorystycznego „Mali Hopowianie”, prezentującego tradycyjne układy tańców kaszubskich, co pozwoliło połączyć edukację kulinarną z poznawaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego. Zwieńczenie projektu było nagranie projektu piosenki „Chlebie kaszebsci” realizowanej w formie teledysku.

b) W ramach realizowanego projektu „Małe kroki do wielkiego rozwoju” w 2025 r. dokonano zakupu strojów kaszubskich – po 8 sztuk dla chłopców i 8 sztuk dla dziewczynek – dla najmłodszych podopiecznych Gminnego Przedszkola w Goręczynie. Ponadto zakupiono instrumenty muzyczne (diabelskie skrzypce) oraz elementy tradycyjnego ubioru kaszubskiego, takie jak koszulki ze wzorem kaszubskim, krawaty, spódniczki i koszulki, co umożliwiło dzieciom udział w zajęciach edukacyjno-kulturalnych zgodnych z lokalnym dziedzictwem.

c) W 2025 r. Gmina Somonino doposażyła zespół folklorystyczny „Mali Hopowianie” w 12 par spodni, co pozwoliło dzieciom występować w pełnych strojach ludowych.

Priorytet: *Współpraca z mediami regionalnymi w zakresie promocji walorów dziedzictwa kulturowego, ze szczególną uwagą zwróconą na problematykę rewitalizacji zabytków.*

Działania:

W latach 2024-2025 Gmina Somonino prowadziła działania informacyjne i promocyjne dotyczące dziedzictwa kulturowego w mediach lokalnych i na oficjalnej stronie internetowej urzędu, obejmujące m.in. komunikaty o wsparciu zabytków, konkursy ofert dla organizacji pozarządowych oraz promocję wydarzeń kulturalnych i turystycznych. Działania te przyczyniały się do zwiększenia widoczności lokalnych zabytków i walorów kulturowych.

3. CEL 3: Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy oraz jego promocja wśród lokalnej społeczności

Priorytet: *Wprowadzanie zmian w gminnej ewidencji zabytków w oparciu o aktualizowany wykaz obiektów zabytkowych*

Działania:

W czerwcu 2024 r. Wójt Gminy Somonino przyjął Zarządzenie Nr 70/2024 z dnia 7 czerwca 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Somonino. Ewidencja prowadzona jest w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.

Dokument ma charakter otwarty i podlega bieżącej aktualizacji, polegającej na włączaniu lub wyłączaniu obiektów i obszarów, po uprzednim uzyskaniu akceptacji Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Przyjęcie zaktualizowanej ewidencji wiązało się z utratą mocy wcześniejszego zarządzenia w tym zakresie.

W odniesieniu do jednego z obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w 2024 r. wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie wykreślenia go z GEZ na wniosek strony. Ponadto w listopadzie 2025 r. wpłynęły dwa wnioski o wykreślenie dwóch obiektów z gminnej ewidencji zabytków.

Priorytet: *Inwentaryzacja obiektów małej architektury, jako świadectwa kulturalnej przeszłości regionu (krzyże, kapliczki przydrożne, miejsca pamięci)*

Działania:

W okresie sprawozdawczym nie podjęto działań w zakresie inwentaryzacji obiektów małej architektury ani wpisywania ich do gminnej ewidencji zabytków. Realizacja powyższych działań planowana jest w kolejnych latach.

W ramach działań corocznie organizowane są gminne obchody Święta Niepodległości w Lesie Hopowskim. Uroczystości te odbywają się 11 listopada w Miejscu Pamięci Narodowej w Lesie Hopowskim, w miejscu, gdzie w 1939 r. dokonano zbrodni na mieszkańcach regionu. W programie tradycyjnie znajduje się uroczysty przemarsz do pomnika, wspólne odśpiewanie Hymnu Państwowego, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy, msza święta w intencji Ojczyzny oraz program artystyczny przygotowany przez lokalne społeczności i uczniów. To wydarzenie jest ważnym elementem kulturowo-edukacyjnym, które łączy refleksję nad historią, wyraz wspólnoty oraz pielęgnowanie lokalnej tożsamości kaszubskiej i patriotyzmu.

Priorytet: *Okresowe przeglądy zabezpieczeń obiektów zabytkowych zgodnie z Gminnym programem ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych*

Działania:

We wrześniu 2025 r. Wójt Gminy Somonino wprowadził w życie „Gminny Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Gminy Somonino” (Zarządzenie Nr 131/2025). Dokument został opracowany na podstawie ustawy o samorządzie gminnym oraz rozporządzenia Ministra Kultury w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków w sytuacjach kryzysowych i konfliktu zbrojnego, po uzgodnieniu z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Plan stanowi obowiązujący dokument określający działania instytucji, jednostek organizacyjnych i służb, które w codziennej działalności oraz w czasie sytuacji kryzysowych i konfliktu zbrojnego realizują zadania związane z ochroną dóbr kultury. Celem wprowadzenia planu jest zapewnienie ochrony zabytków występujących na terenie gminy przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej lub konfliktu zbrojnego.

Wdrożenie dokumentu stanowi istotny element systemu zarządzania kryzysowego w gminie, integrując działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego z procedurami reagowania na zagrożenia oraz wspierając współpracę z organami wojewódzkimi i instytucjami ochrony zabytków.

Priorytet: *Wspieranie rozwoju regionalnych galerii, izb pamięci, świetlic (np. istniejących izb historycznych, muzeów itp.), ze szczególnym uwzględnieniem kaszubskiego charakteru gminy*

Działania:

W ramach działań promujących kulturę kaszubską zlecono wydanie spersonalizowanego albumu „Legends of Pomerania”, zawierającego publikacje na temat legendy o Marėszcë oraz Skamieniałym Weselu. Celem wydawnictwa była popularyzacja lokalnych legend oraz promocja kaszubskiej ziemi, przybliżając jej wyjątkową kulturę, historię i tradycje szerszemu gronu odbiorców. Album stanowi istotny element działań edukacyjnych i kulturalnych Gminy Somonino, wspierając lokalną tożsamość i wzmacniając świadomość dziedzictwa regionalnego.

Priorytet: *Popularyzacja opieki nad zabytkami poprzez wszelkiego rodzaju konkursy promujące wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego oraz warsztaty i pokazy w zakresie tradycyjnych rzemiosł*

Działania:

Wsparcie organizacji pozarządowych w zakresie kultury kaszubskiej i tradycji.

Na terenie Gminy Somonino corocznie przeprowadzany jest otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych, w ramach którego wspierane są działania z zakresu kultury, ochrony dziedzictwa oraz kultywowania tradycji regionalnych.

W latach 2024–2025 dofinansowanie otrzymały m.in. następujące zadania związane z promocją kultury kaszubskiej i lokalnej tożsamości:

W 2024 r. dofinansowanie otrzymały m.in. zadania: „Zielona Szkoła z Nordic Walking i Kaszubskim Zakątkiem”, „Co te babki (z)malowały?”, „Z nami odkrywaj historię Piotrowa” oraz „POSMAKUJ HISTORIĘ – na szlaku dawnych karczm Gminy Somonino”. W 2025 r. wsparcie uzyskały m.in.: „Kaszubski Witacz Kameli”, „Bryczką i Szlupą” oraz „Festiwal Talentów”.

Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Somoninie wpisuje się w priorytet dotyczący wspierania inicjatyw promujących kaszubskie dziedzictwo kulturowe. Poprzez działalność pracowni uczestnicy wykonują wyroby inspirowane tradycją regionu, w tym rękodzieło z motywami kaszubskimi, hafty oraz produkty lokalne. Wyroby te są prezentowane i sprzedawane podczas wydarzeń lokalnych oraz w Punkcie Informacji Turystycznej w Ostrzycach, co przyczynia się do upowszechniania wiedzy o kulturze kaszubskiej oraz promocji lokalnej tożsamości.

W okresie sprawozdawczym realizowano również działania o charakterze szkoleniowym (dwa szkolenia) skierowane do pracownika Urzędu Gminy, mające na celu podniesienie kompetencji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, przepisów dotyczących opieki nad zabytkami oraz zasad ich właściwego zarządzania.

Priorytet: *Kultywowanie elementów lokalnej tradycji i kultury kaszubskiej wśród mieszkańców gminy*

Działania:

W ramach działań promujących dziedzictwo kulturowe oraz tożsamość regionalną gmina dokonywała zakupu artykułów promocyjnych zawierających elementy symboliki kaszubskiej. W 2024 r. przeznaczono na ten cel kwotę ok. 5 253 zł (m.in. na bombki, kubki i inne materiały promocyjne), natomiast w 2025 r. wydatki wyniosły ok. 1 485 zł. Zakupione materiały wykorzystywane są w działaniach reprezentacyjnych i promocyjnych, przyczyniając się do upowszechniania kultury kaszubskiej oraz wzmacniania wizerunku gminy

Na terenie gminy Somonino funkcjonują cztery szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Ziemi Kaszubskiej w Goręczynie, Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie, Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Borczu oraz Szkoła Podstawowa w Egiertowie oraz Gminne Przedszkole w Goręczynie

W ramach działań promujących kulturę kaszubską w **Szkole Podstawowej im. Ziemi Kaszubskiej w Goręczynie** w latach 2024–2025: m.in. prowadzono lekcje języka kaszubskiego oraz historii i kultury Kaszubów; organizowano Święto Szkoły w ramach obchodów rocznicy nadania szkole imienia Ziemi Kaszubskiej; doposażono utworzoną w 2023 r. Salę Regionalną w nowe eksponaty, odmalowano ściany oraz wymieniono drzwi; udekorowano Salę Regionalną ściennym wzorem kaszubskim wykonanym przez lokalną artystkę.

Ponadto w ramach działań promujących kulturę kaszubską 13 października 2025 r. umieszczono na placu przyszkolnym rzeźbę Remusa, dłuta lokalnego artysty Zenona Peplińskiego, z okazji 105. rocznicy istnienia szkoły.

Kolejne działania przyczyniły się do ukończenia kursu języka kaszubskiego przez jednego nauczyciela, finansowanego ze środków szkolnych, dzięki czemu zdobył kwalifikacje do nauczania języka kaszubskiego. W maju 2025 r. zorganizowano gminny konkurs „Méster

bělnégò czětaniô” dla szkół podstawowych z terenu Gminy Somonino. Ponadto uczniowie przygotowywani byli do udziału w licznych konkursach dotyczących kultury kaszubskiej, osiągając wysokie wyniki na poziomie województwa, w tym m.in.: I miejsce w konkursie „Rodnô Mòwa” oraz I miejsce w konkursie „Méster bělnégò czětaniô”.

Zorganizowano także kilka wycieczek do miejsc związanych z kulturą kaszubską, konkursy wewnętrzne o tematyce regionalnej oraz szkolne projekty edukacyjne poświęcone kulturze Kaszub. W ramach zajęć z drukarką 3D przygotowano breloki ze wzorem kaszubskim na klucze do drzwi szkoły.

Współpracowano również z Kołami Gospodyń Wiejskich oraz lokalnymi artystami, organizując warsztaty i zajęcia dodatkowe dla uczniów. Zgłoszono i nominowano jednego nauczyciela szkoły do nagrody „Belny szkolny”. Ponadto kadra pedagogiczna brała udział w konferencjach i spotkaniach o tematyce regionalnej.

Kultura kaszubska i język promowane były także na stronie internetowej szkoły oraz w mediach społecznościowych, poprzez prezentowanie podejmowanych działań. Uczestniczono w regionalnych akcjach, takich jak Marsz z Flagą, Mecz Kaszubski, Kongres Nauczycieli Języka Kaszubskiego, Zjazd Kaszubów, a także w promocjach kaszubskich podręczników i literatury regionalnej.

W Szkole Podstawowej w Somoninie w latach 2024–2025 systematycznie podejmowano działania mające na celu promowanie kultury kaszubskiej oraz wprowadzanie elementów lokalnego folkloru do edukacji szkolnej.

Do najważniejszych inicjatyw należała organizacja konkursów rodnej mowy, a także udział uczniów w konkursach plastycznych, m.in. „Aktywne Kaszuby”. Corocznie obchodzony był Dzień Jedności Kaszubów, który stanowi ważny element budowania tożsamości regionalnej uczniów.

W 2025 r. odbyły się spotkania z przedstawicielkami kultury kaszubskiej – pisarką Darią Kaszubowską oraz kaszubką influencerką Karoliną Stankowską, które cieszyły się dużym zainteresowaniem uczniów i przyczyniły się do popularyzacji języka oraz tradycji regionu.

W każdej klasie utworzono kąciki regionalne, prezentujące elementy kultury kaszubskiej. Dla uczniów klas I–III organizowany jest przegląd piosenki kaszubskiej, rozwijający zainteresowania muzyczne i językowe dzieci.

Istotnym elementem działań były także kiermasze potraw kaszubskich, przygotowywanych przez uczniów przy wsparciu rodziców.

W placówce prowadzona jest oraz systematycznie aktualizowana izba regionalna, stanowiąca ważne miejsce edukacji o dziedzictwie kulturowym regionu.

Szczególną rolę w promowaniu kultury kaszubskiej odgrywa szkolny zespół „Modre Oczka”, który aktywnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego. Zespół prezentuje swoje umiejętności podczas licznych wydarzeń, takich jak m.in. obchody Dnia Osób z Niepełnosprawnościami, konkursy (w tym biblijne i regionalne), spotkania z rodzicami, finały Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, uroczystości szkolne i środowiskowe (Piknik Rodzinny), organizowanie zajęć regionalnych w terenie, wycieczek do miejsc związanych z regionem.

W analizowanym okresie zorganizowano również jubileusz 20-lecia zespołu „Modre Oczka”, w którym udział wzięli obecni i byli członkowie zespołu, ich rodziny, władze oraz sympatycy zespołu. Wydarzenie to stanowiło ważny element integracji środowiska lokalnego oraz promocji dorobku artystycznego zespołu.

W latach 2024–2025 w Szkole Podstawowej w Borczu podejmowano szereg działań mających na celu promowanie kultury kaszubskiej wśród uczniów oraz lokalnej społeczności.

Uczniowie brali udział w Szkolnym oraz Gminnym Konkursie Literatury Kaszubskiej „Méster Bělnégò Czētaniô” w Somoninie, a także w Wojewódzkim Konkursie Pieśni im. Jana Trepczyka w Miszewie oraz Wojewódzkim Konkursie „Kaszëbsczi spëwë” w Luzinie.

W ramach działalności artystycznej odbył się wyjazd kolędniczy do Domu Seniora „Pod Lasem” w Hopowie, podczas którego uczniowie zaprezentowali przedstawienie „Gwiżdzy” oraz zaśpiewali kolędy w języku kaszubskim. Promocja kultury kaszubskiej miała również miejsce podczas wyjazdu do Warszawy, gdzie uczniowie wystąpili w Łazienkach Królewskich, wykonując pieśni w języku kaszubskim.

Działania edukacyjne obejmowały wycieczki do miejsc związanych z historią i kulturą regionu, w tym do Będomina, Sikorzyna oraz Kościerzyny, a także zwiedzanie Żukowa i okolic z przewodnikiem. Uczniowie uczestniczyli również w spacerze edukacyjnym Jarem Raduni w Babim Dole, poznając przyrodnicze walory okolicy.

W szkole obchodzono „Dzień Jedności Kaszubów” oraz „Dzień Babci i Dziadka”, podczas których uczniowie przygotowali tańce i skecze w języku kaszubskim, prezentując tradycje i zwyczaje regionu przed społecznością szkolną. Dodatkowo organizowano wycieczki rowerowe do historycznych i przyrodniczych miejsc w regionie, m.in. do Wieżycy, Stężycy, Goręczyna, Somonina oraz Żukowa.

Uczestnictwo w szkolnym, gminnym oraz powiatowym Konkursie Literatury Kaszubskiej „Rodnô mòwa” pozwoliło uczniom rozwijać umiejętności językowe i pogłębiać wiedzę o kulturze kaszubskiej. Wszystkie podejmowane działania przyczyniły się do promowania języka i tradycji kaszubskich, integracji uczniów oraz aktywnego uczestnictwa społeczności szkolnej i lokalnej w życiu kulturalnym regionu.

W Szkole Podstawowej im. św. Franciszka z Asyżu w Egiertowie w roku szkolnym 2024/2025 uczniowie oddziałów przedszkolnych po klasy VIII, licznie uczestniczyli w Konkursie Recytatorskim Języka Kaszubskiego „Rodno Mowa”. Nasi reprezentanci wykazali się nie tylko doskonałą znajomością języka regionalnego, ale także wyjątkowym kunsztem artystycznym, zdobywając czołowe miejsca oraz wyróżnienia na etapach gminnych i powiatowych.

Uczniowie Szkoły Podstawowej im. św. Franciszka z Asyżu wzięli również aktywny udział w Konkursie „Méster Bělnégò Czētaniô 2025”, który odbył się w listopadzie w Goręczynie.

Uczniowie klas III–IV przygotowywali się na podstawie książki Danuty Stanulewicz „Zelony pùjk” (Gdańsk 2020), natomiast uczniowie klas V–VI pracowali z fragmentami publikacji Anny i Aleksandry Gliszczyńskich „Bycio herbu. Kasztan w dawnym Bytowie” (Bytów 2023). W kategorii klas V–VI w konkursie wystąpiły uczennice Eliza Kwaszyńska oraz Aleksandra Kwidzyńska.

W Szkole Podstawowej im. św. Franciszka z Asyżu w Egiertowie prowadzone są regularne lekcje języka kaszubskiego, które cieszą się dużym zainteresowaniem uczniów. Podczas zajęć stosowane są różnorodne metody nauczania: praca z tekstem literackim, rozmowy w języku kaszubskim, gry edukacyjne, śpiew kaszubskich pieśni, przygotowywanie przedstawień oraz poznawanie legend i obyczajów regionalnych.

Uczniowie uczestniczą również w wycieczkach edukacyjnych, podczas których poznają miejsca związane z kulturą i tradycją Kaszub oraz lokalne wydarzenia kulturalne. Nauka kaszubszczyzny przyczynia się do utrwalania języka wśród młodego pokolenia, pogłębiania wiedzy o tradycjach regionu, rozwijania kompetencji komunikacyjnych, literackich i artystycznych oraz kształtowania poczucia regionalnej tożsamości.

Równolegle realizowany jest przedmiot „Historia i kultura Kaszub”, obejmujący dzieje regionu od czasów najdawniejszych po współczesność, sylwetki wybitnych postaci związanych z Kaszubami, przemiany społeczne i kulturowe oraz elementy życia codziennego, w tym

zwyczaje doroczne i rodzinne, strój ludowy, haft kaszubski, muzykę oraz sztukę regionalną. Lekcje te kształtują szacunek dla lokalnego dziedzictwa, rozwijają świadomość kulturową i wzmacniają więzi z „małą ojczyzną”.

Zespół „Mali Hopowianie” aktywnie uczestniczył w życiu kulturalnym regionu. Występował podczas dożynek, WOŚP w Somoninie, wigilii dla seniorów w Zgorzałem, Balu Wszystkich Świętych w Goręczynie, Dni Muzyki w przedszkolu w Goręczynie, kiermaszu bożonarodzeniowego w Szkole Podstawowej w Egiertowie, festynu „Zakończenie lata” w Egiertowie, Festiwalu Talentów w Hopowie oraz wizytacji biskupa w szkole.

W VII Festiwalu Zespołów Folklorystycznych „Ziemi Słupskiej” zespół zdobył wyróżnienie, a podczas VII Powiatowego Konkursu Kaszubskich Zespołów Wokalno-Tanecznych „Òd se cos dac” w Baninie zajął III miejsce, zdobywając puchar. Zespół uczestniczył również w finale WOŚP w Somoninie, prezentując tradycyjne tańce kaszubskie, co łączyło edukację artystyczną z działaniem charytatywnym.

W 2024 r. uczennica klasy 1a zdobyła I miejsce w powiatowym konkursie plastyczno-fotograficznym „Wodne krajobrazy Gminy Żukowo”. Z kolei uczennica z oddziału zerowego otrzymała wyróżnienie w tej samej kategorii.

Sukcesy odnieśli również uczniowie w konkursie im. Antoniego Grzędzickiego „Zabytki Żukowa”: uczeń zajął III miejsce w kategorii C, a uczennica III miejsce w kategorii D na etapie wojewódzkim.

Uczniowie uczący się języka kaszubskiego licznie uczestniczyli w konkursie plastycznym „Aktywne Kaszuby”, którego temat w roku sprawozdawczym dotyczył twórczości Jerzego Sampa – „Las i jego mieszkańcy w twórczości literackiej Jerzego Sampa”. Tradycyjnie uczniowie brali udział w marcowym meczu koszykarzy ENERGA TREFL SOPOT oraz corocznej wycieczce do Łeby, gdzie poznawali historię miasta, Słowiński Park Narodowy, życie rybaków i funkcjonowanie portu rybackiego.

W ramach edukacji regionalnej organizowane są także wyjazdy do muzeum w Krępie Kaszubskiej, gdzie uczniowie poznają historię więźniów Marszu Śmierci ze Stutthofu i uczestniczą w patriotycznych uroczystościach na Cmentarzu Ofiar Marszu Śmierci. Wycieczki do gospodarstw agroturystycznych pozwalają dzieciom doświadczyć życia dawnych Kaszub – wyrabianie i pieczenie chleba, prace na polu, obsługa zwierząt, garncarstwo i plecionkarstwo, a także poznanie lokalnych legend i rzeźb przydrożnych.

Działania na rzecz promocji kultury kaszubskiej w Gminnym Przedszkolu w Goręczynie

W latach 2024-2025 w Gminnym Przedszkolu w Goręczynie podejmowano szereg działań mających na celu kształtowanie tożsamości regionalnej dzieci oraz popularyzację kultury kaszubskiej już od najmłodszych lat. Istotnym elementem było wprowadzenie symboliki regionalnej do przestrzeni przedszkola – w budynku wyeksponowano godło oraz flagę kaszubską, a także zastosowano elementy wzornictwa kaszubskiego w wystroju wnętrz, w tym na zegarach, ścianach i dekoracjach okiennych. Przestrzeń edukacyjna została wzbogacona o motywy regionalne oraz napisy w języku kaszubskim, co sprzyjało codziennemu obcowaniu dzieci z kulturą i językiem regionu.

Ważnym aspektem działań było również wykorzystywanie elementów kultury kaszubskiej w identyfikacji wizualnej placówki – logo przedszkola zawiera motyw dziewczynki w stroju ludowym, co dodatkowo podkreśla jego regionalny charakter. Dzieci miały możliwość poznawania tradycyjnej kultury poprzez bezpośredni kontakt z jej elementami, takimi jak stroje kaszubskie, wykorzystywane podczas uroczystości przedszkolnych, m.in. z okazji Dnia Babci i Dziadka czy spotkań świątecznych.

W ramach zajęć edukacyjnych i artystycznych dzieci zapoznawano z tradycyjnymi instrumentami muzycznymi, w tym z diabelskimi skrzypcami, co sprzyjało rozwijaniu zainteresowań muzycznych oraz poznawaniu folkloru regionu. Istotną rolę odgrywały także warsztaty regionalne, podczas których przedszkolaki rozwijały kreatywność poprzez zabawę, rękodzieło oraz działania inspirowane tradycją kaszubską.

Dzieci brały udział w konkursach recytatorskich literatury kaszubskiej „Rodnô Mòwa”, zarówno na etapie przedszkolnym, jak i gminnym, co przyczyniało się do rozwijania umiejętności językowych oraz popularyzacji literatury i folkloru regionu. Uzupełnieniem działań były wycieczki edukacyjne, podczas których dzieci poznawały dziedzictwo kulturowe Kaszub, uczestnicząc m.in. w zajęciach w Muzeum Kaszubskim w Kartuzach, Kaszubskim Parku Miniatur w Strychowie oraz w Zagrodzie „Sołtysówka” w Łapalicach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Somoninie

W latach 2024–2025 Gminna Biblioteka Publiczna w Somoninie prowadziła działania mające na celu popularyzację i ochronę dziedzictwa kulturowego regionu kaszubskiego. 13 kwietnia 2024 r. w bibliotece zorganizowano „Dzień Kaszubski”, który promował kulturę kaszubską i czytelnictwo. W ramach wydarzenia odbył się kiermasz kaszubskiego rękodzieła z udziałem dziewięciu lokalnych twórców i artystów oraz warsztaty edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, podczas których uczestnicy poznawali zabawki kaszubskie, baśnie z wycinankami, malowali koszulki i torby z motywami regionalnymi oraz uczyli się haftowania. W programie znalazł się także występ zespołu folklorystycznego „Mali Hopowianie” oraz spotkanie z lokalną pisarką Darią Kaszubowską, a wydarzenie uzupełnił pokaz filmu prezentującego elementy kultury kaszubskiej. Impreza przyciągnęła mieszkańców z całego Pomorza, promując dziedzictwo kulturowe Kaszub w formie edukacyjnej i rozrywkowej.

W kwietniu 2024 r. Gminna Biblioteka Publiczna była organizatorem gminnych eliminacji 53. Wojewódzkiego Konkursu Recytatorskiego Literatury Kaszubskiej „RÓDNO MÒWA”, w którym uczestniczyło 22 uczniów przedszkoli i szkół podstawowych. Konkurs obejmował cztery kategorie wiekowe i miał na celu rozwijanie znajomości języka kaszubskiego oraz popularyzację literatury i tradycji regionalnej w edukacji szkolnej. W lutym 2025 r. filia biblioteki w Goręczynie przeprowadziła warsztaty „Po Kaszubsku z Farwą” dla dzieci od 7 lat w czasie ferii zimowych, podczas których uczestnicy tworzyli własne szkatułki ozdobione kaszubskimi wzorami, rozwijając kreatywność i poznając tradycje regionalne. W kwietniu 2025 r. odbyły się gminne eliminacje 54. Wojewódzkiego Konkursu Recytatorskiego Literatury Kaszubskiej „RÓDNO MÒWA”, w których wzięło udział 14 uczestników, a inicjatywa po raz kolejny przyczyniła się do popularyzacji języka kaszubskiego i literatury regionalnej wśród dzieci i młodzieży. W sierpniu 2025 r. w ramach akcji „Wakacje z GOK i GBP” zorganizowano warsztaty „Malowanie na porcelanie”, podczas których uczestnicy dekorowali kubki inspirowane wzorami kaszubskimi, rozwijając kreatywność i promując tradycyjne wzornictwo kaszubskie.

Podsumowując działania w latach 2024–2025, Gminna Biblioteka Publiczna w Somoninie zrealizowała szereg inicjatyw, które obejmowały warsztaty artystyczne, konkursy recytatorskie, pokazy filmowe, kiermasze rękodzieła oraz wydarzenia edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Projekty te przyczyniły się do popularyzacji języka kaszubskiego i literatury regionalnej, rozwijania kreatywności uczestników, wzmacniania tożsamości regionalnej i świadomości kulturowej mieszkańców Pomorza oraz promocji dziedzictwa

kulturowego Kaszub w formie edukacyjnej, rozrywkowej i społecznej. Działania biblioteki objęły zarówno dzieci, młodzież, dorosłych, jak i lokalnych twórców, przyczyniając się do zachowania i popularyzacji tradycji kaszubskich.

Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie

W latach 2024–2025 Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie prowadził szeroki wachlarz działań mających na celu popularyzację i ochronę dziedzictwa kulturowego regionu kaszubskiego. 28 stycznia 2024 r. Kaszubski Zespół Folklorystyczny „Mali Hopowianie”, Kapela „Pod Nóżkę” oraz kabaret „Kuńda” wzięli udział w 32. Finale WOŚP, promując lokalną kulturę i tradycje kaszubskie poprzez występy artystyczne. 2 maja 2024 r. odbyła się XVII Kaszubska Gala Kabaretowa „Bělly Wic” z udziałem kabaretów „Kuńda” i „Pùrtcë” oraz kapel „Tuba Band” i „A Matizer Noga”, prezentujących folklor kaszubski.

W czerwcu 2024 r. zorganizowano cykl warsztatów artystycznych „Warsztaty po kaszubsku z Farwą” we współpracy z Galerią i Pracownią Kaszubską „Farwa”, podczas których uczestnicy zdobili przedmioty użytkowe, takie jak pudełka na biżuterię, obuwie czy worki, wykorzystując tradycyjne motywy kaszubskie. W tym samym miesiącu odbył się konkurs plastyczno-fotograficzny „Piękno mojego regionu”, skierowany do dzieci i młodzieży z terenu gminy Somonino, mający na celu ukazanie walorów przyrodniczych i kulturowych regionu, rozwijanie wrażliwości artystycznej oraz wzmacnianie tożsamości regionalnej. 1 lipca 2024 r. zorganizowano Letnie Warsztaty z „Farwą”, podczas których dzieci w wieku 7–9 lat malowały zabawki haftem kaszubskim, a starsi uczestnicy dekorowali kubki porcelanowe motywami regionalnymi. 12 lipca odbyła się IX Kaszubska Gala Zespołów Weselnych „Wieselné Granié”, prezentująca repertuar weselny, w tym utwory kaszubskie, a 13 lipca podczas Festiwalu Kultury Łowieckiej „Knieja” wystąpił kabaret „Pùrtcë” oraz Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Kaszuby”, prezentując ludowe tańce, pieśni i instrumenty kaszubskie. 10 sierpnia zorganizowano imprezę „Ostrzyckie Lato” z udziałem Kaszubskiej Kapeli „Tuba Band”, promując regionalne dziedzictwo muzyczne, natomiast 13 sierpnia odbyły się kolejne Letnie Warsztaty z „Farwą”, podczas których dzieci malowały koszulki i drewniane wieszaki z motywami kaszubskimi. 25 sierpnia w ramach dożynek realizowano program artystyczny promujący kulturę kaszubską, w tym występy Kaszubskiego Zespołu Folklorystycznego „Mali Hopowianie” oraz Kaszubskiej Kapeli „Szutenberg Band”.

W 2025 r. działania kontynuowano. 26 stycznia Kaszubski Zespół Folklorystyczny „Mali Hopowianie”, Szkolny Kaszubski Zespół Folklorystyczny „Mòdré Òczka” ze Szkoły Podstawowej w Somoninie oraz Kapela „Szutenberg Band” wzięli udział w 33. Finale WOŚP, promując lokalną kulturę kaszubską. 1 maja uczestnicy Kaszubskiej Majówki prezentowali muzykę i występy w języku kaszubskim, a 4 lipca zorganizowano jubileuszową X Kaszubską Galę Zespołów Weselnych „Wieselné Granié”, uzupełnioną prezentacją postaci folklorystycznych „Baby i Dziada”. 5 lipca Gminny Ośrodek Kultury sfinansował transport mieszkańców na XXVI Światowy Zjazd Kaszubów w Szemudzie, promując kulturę, tradycje i język kaszubski. 22 lipca dzieci uczestniczyły w warsztatach malowania kubeczków ceramicznych prowadzonych przez „Farwę”, natomiast 2 sierpnia odbyło się „Wspólne Granie na Instrumentach Kaszubskich” z udziałem Kaszubskiej Kapeli „Tuba Band” i kaszubskiej influencerki. 7 sierpnia zorganizowano warsztaty szycia tkanin kaszubskich, a 24 sierpnia w ramach dożynek odbył się program artystyczny z występem kabaretu „Kuńda” i prezentacją zespołu „Mali Hopowianie”.

W latach 2024–2025 Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie prowadził szeroką działalność promującą kulturę kaszubską poprzez występy artystyczne, koncerty i prezentacje zespołów folklorystycznych, kapel i kabaretów kaszubskich, warsztaty praktyczne, obejmujące malowanie, haftowanie, szycie i zdobienie przedmiotów codziennego użytku, oraz promocję tradycji i dziedzictwa poprzez prezentację kaszubskich zwyczajów, muzyki, tańców i postaci folklorystycznych. Dzięki dofinansowaniu transportu na Światowy Zjazd Kaszubów oraz organizacji lokalnych konkursów i warsztatów mieszkańcy mogli aktywnie uczestniczyć w promocji kultury, co przyczyniło się do popularyzacji tradycji, wzmacniania tożsamości regionalnej oraz szerzenia świadomości kulturowej Kaszub.

*Opracowanie:
Referat Rozwoju i Promocji
Emilia Maćkowska*

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należą sprawy związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.

Na podstawie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.) Wójt Gminy sporządza gminny program opieki nad zabytkami oraz co 2 lata przedstawia radzie gminy sprawozdanie z jego realizacji.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Somonino na lata 2024–2027 został przyjęty Uchwałą Nr III/24/2024 Rady Gminy Somonino z dnia 10 lipca 2024 r. oraz opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 9 sierpnia 2024 r., poz. 3525.

Przedłożone sprawozdanie obejmuje okres realizacji Programu w latach 2024–2025 i pozwala na ocenę stopnia wykonania zaplanowanych działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Somonino.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.